

Docentenhandleiding – De muntschat van Amby en de Eburonen

Informatie

TV: Tijd van Grieken en Romeinen

KA: De groei van het Romeinse Imperium waardoor de Grieks-Romeinse cultuur zich in Europa verspreidde

De confrontatie tussen de Grieks-Romeinse cultuur en de Germaanse cultuur van Noordwest-Europa

Lestijd: 30 min

Leerdoelen

- De leerling beschrijft wat de muntschat van Amby inhoudt en wat die vertelt over de tijd waarin hij is begraven.
- De leerling legt uit wie de Eburonen waren en welke rol zij speelden in de geschiedenis met betrekking tot de Romeinen.
- De leerling vergelijkt oudere en recente opvattingen over het lot van de Eburonen na hun nederlaag tegen de Romeinen.
- De leerling toont aan hoe de muntschat van Amby wijst op culturele contacten en handelsnetwerken tussen verschillende volkeren in de IJzertijd.
- De leerling reflecteert op de waarde en betekenis van archeologische vondsten.

Antwoordmodel bij de vragen

1. Wat voor munten zijn er gevonden in Amby? Waar komen ze vandaan?

→ Zilveren munten, waarschijnlijk van Keltische oorsprong. Sommige zijn lokaal gemaakt, andere zijn geïmporteerd uit andere gebieden in Europa.

2. Wie waren de Eburonen? Waar woonden zij?

→ Een Keltische stam die woonde in het gebied dat nu ongeveer Belgisch Limburg is, deels ook Nederlands Zuid-Limburg.

3. Waarom zouden Keltische stamleiders munten gebruikt hebben, volgens de tekst?

→ Om hun rijkdom en macht te tonen, als betaalmiddel of als geschenk om status te bevestigen.

4. Wat zegt de aanwezigheid van munten en sieraden in graven over de samenleving toen?

→ Dat er sociale ongelijkheid bestond; sommige mensen hadden meer bezit en macht dan anderen.

5. Wie was Ambiorix? Wat heeft hij volgens Caesar gedaan?

→ Een leider van de Eburonen. Hij voerde een succesvolle hinderlaag tegen een Romeins legioen uit.

6. A. Wat dachten mensen vroeger over het einde van de Eburonen? En wat denken onderzoekers nu?

→ Vroeger dacht men dat ze volledig waren uitgeroeid door de Romeinen. Nu denkt men dat veel Eburonen zijn opgegaan in andere stammen of zijn gevlucht.

B. Waarom dachten mensen vroeger anders over einde van de Eburonen? Hoe wordt deze gedachte nu weerlegd?

→ Vroeger dacht men, op basis van Romeinse bronnen zoals Caesar, dat de Eburonen volledig waren uitgeroeid na hun opstand. Caesar schreef namelijk dat hij het volk had vernietigd. Deze gedachte wordt nu weerlegd door archeologisch bewijs en nieuwe historische inzichten. Onderzoekers denken nu dat veel Eburonen zijn gevlucht of zijn opgegaan in andere stammen, omdat er sporen van hun cultuur blijven bestaan na de vermeende uitroeiing.

7. Hoe laat de vondst van de muntschat van Amby ons iets zien over het contact tussen culturen?

→ Er waren handelscontacten of culturele uitwisselingen tussen verschillende gebieden. De aanwezigheid van munten uit andere regio's toont dit aan.

8. Wat gebeurde er met het gebied van de Eburonen na hun nederlaag?

→ Het werd opnieuw ingericht door de Romeinen; andere stammen vestigden zich er, en het werd onderdeel van het Romeinse Rijk.

9. Wat zou jij doen als je een schat met munten vindt uit de Romeinse tijd?

→ Persoonlijk antwoord; bespreek klassikaal of leerlingen het zouden melden, houden of naar een museum brengen.

Verdiepingsvragen

In hoeverre zijn archeologische bronnen betrouwbaarder of beperkter dan geschreven bronnen zoals Caesar's commentaren?

Archeologische bronnen zijn vaak betrouwbaarder omdat ze direct uit de tijd zelf komen en niet zijn beïnvloed door politieke of persoonlijke motieven. Ze geven fysieke, tastbare informatie over het verleden. Tegelijk zijn ze ook beperkter, omdat ze geen directe uitleg of context bieden zoals geschreven bronnen dat doen. Caesar's commentaren bijvoorbeeld zijn rijk aan detail, maar geschreven vanuit zijn eigen (politieke en militaire) belangen, en dus mogelijk gekleurd of overdreven.

Wat zegt de aanwezigheid van buitenlandse munten in een lokale schat over machtsverhoudingen en handelsnetwerken in die tijd?

De aanwezigheid van buitenlandse munten laat zien dat er handelscontacten of diplomatieke relaties waren tussen verschillende regio's. Het wijst op een zekere mate van economische integratie of culturele uitwisseling. Ook kan het aangeven dat lokale leiders toegang hadden tot verre netwerken, wat hun status en macht kan hebben versterkt. Dit wijst op een complexe samenleving met internationale connecties, zelfs in de IJzertijd.

Waarom is het belangrijk dat archeologische vondsten goed worden gedocumenteerd en bewaard in musea?

Zonder goede documentatie gaat veel waardevolle informatie over de herkomst, context en betekenis van een vondst verloren. Musea zorgen ervoor dat vondsten bewaard blijven, onderzocht kunnen worden door wetenschappers en toegankelijk zijn voor het publiek. Zo dragen zij bij aan educatie, cultureel erfgoed en historisch bewustzijn. Bovendien wordt zo voorkomen dat objecten op de zwarte markt terecht komen of misbruikt worden.

Wat kunnen we leren over identiteit en culturele uitwisseling door te kijken naar wat mensen achterlaten (zoals sieraden, munten en graven)?

Dergelijke objecten geven inzicht in hoe mensen zich presenteerden, wat ze waardevol vonden en hoe ze omgingen met leven en dood. De stijl van sieraden of munten kan invloeden van andere culturen verraden, wat wijst op culturele uitwisseling. Graven tonen sociale structuren: wie werd met veel of weinig grafgiftten begraven? Zo helpen deze bronnen ons om identiteit, status, religie en interculturele contacten in het verleden te begrijpen.